

Ålegræs (*Zostera marina*) danner tætte bevoksninger, som udgør et vigtigt habitat og levested for krabber, snegle, muslinger og fisk og fungerer også som et vigtigt opvækstområde for fiskeyngel.

Tekst: Peter Symes

Duvende enge af ålegræs er ikke bare et smukt syn, når vi svømmer ud igennem det lave vand. Disse ellers uanseligt udseende planter er både i stand til at binde og lagre betydelige mængder af kulstof og dermed hjælpe til med at afbøde nogle af klimaforandringerne, forsuren af havmiljøet samt modvirke iltsvind i vores udsatte farvande.

Ålegræsset, som noget misvisende også går under navnet bændeltang, selvom det er en blomsterplante og netop ikke tang, som er en alge, er derfor en sjælden nyttig vækst. Den er hurtigt-voksende og gennem sit forgrenede rodnet og udløbere er den også med til både at stabilisere og bringe ilt til havbundens øverste lag. Som karplante har den netop kar, der transporterer vand, sukkerstoffer, ilt og andet mellem blade og rødder. Tang, der er en makroalge, har derimod ikke sådanne kar. Al stoftransport foregår derimod direkte ind og ud af bladernes og stænglernes overflader. Hvad der ligner rødder, har alene den funktion at fastholde tangen til voksestedet, f.eks. vedhæftet til en sten.

Ålegræsset, der er et vigtigt habitat for en lang række marine arter, såsom

Reetablering af Ålegræsbanker

MILORAD MIKOTA / CC BY-SA 4.0 DEED

krabber, snegle, muslinger og fiskeyngel, var engang vidt udbredt i de lavvandede havområder herhjemme, men i 1930'erne udryddede en sygdom cirka 90 procent af planterne. De bredte sig igen for en periode indtil udledningen af næringsstoffer, et problem som vi

stadig i høj grad lider under, gjorde vandet grumset. Ålegræsset har nu for det meste kun lys nok til at gro på meget lavere vanddybder, ned til 2m. Tidligere var det almindeligt at det groede helt ned til 10-11 meters dybde.

Ålegræs er det næstbedste øko-

system der kendes til at opsuge CO₂, og binde kulstof kun overgået af tundraområder. Selvom marine græsser kun dækker 0.1% af havbundens areal står de for hele 10-18% af den totale mængde kulstof, der indfanges i verdens have og permanent deponeres i

havbunden. Herudover er ålegræs, med dets udstrakte rodnet og rodstængler (rhizom), med til at bringe ilt ned i havbunden, samt modvirke erosion. Derfor giver det kun god mening at søge at reetablere banker af ålegræs der, hvor der er mulighed for det.

På dette præparat fra et naturhistorisk museum kan man tydeligt se, hvordan nye stængler skyder op fra den vandrette rodstængel.

Kan ikke sås, men skal plantes

Man forsøgte sig i mange år med at så ålegræs, men i de fleste forsøg gik næsten alle frøene til grunde. Efterfølgende gik man istedet over til at udplante skud, hvilket man har væsentligt større succes med, om end det er stadig en vanskelig opgave. Blandt andet har det vist sig nødvendigt at tilplante større områder med mindst 5.000 og gerne flere udplantninger, for at de skal have en rimelig chance for at etablere sig.

Frivillige deltagere i et projekt der hedder Kysthjælper har således denne sommer udplantet 22.000 spæde ålegræsplanter i Horsens Fjord, kanalerne på Aarhus Ø og Torø Vig i Lillebælt syd for Assens. Udplantningen foregår ved, at man fæstner et ålegræsskud til et jernsøm ved hjælp af jerntråd og så stikkes sømmet ned i havbunden, hvorefter skuddet gerne skulle tage fæste og begynde at gro.

Specielt udplantningen omkring Aarhus Ø blev noget af en publikumsmagnet, der både tiltrak mange frivillige og en del mediedækning, bl.a. i *Politiken* og TV2.

Udplantningen af ålegræs er dog i sig selv slet ikke løsningen på de store udfordringer vi står overfor med hensyn til beskyttelsen af vores havmiljø, og det erkender mange af projektdeltagerne også. Planter man f.eks. ålegræs ud i et område med udbredt iltsvind, vil det hurtigt slå ålegræsset ihjel. Der skal derfor stadig gøres en betydelig indsats for at få ned-

bragt udledningerne af næringsstoffer, som primært stammer fra landbruget.

På egnede lokaliteter kan ålegræsset imidlertid godt etablere sig og dermed genskabe vigtige habitater og gøre havmiljøet mere robust, mens der arbejdes på at finde løsninger på de overordnede problemer, der plager havmiljøet. Det er derfor også værd at fremhæve at f.eks. udplantningen af ålegræsskud i Horsens fjord er gået over al forventning ifølge biologer fra Syddansk Universitet.

Ålegræsudplantningen har haft en meget markant tilvækst i de første to år efter etablering, og det er over al forventning. Ålegræsset har vitterligt vokset som skvalderkål, og det er nu synligt på luftfoto, fortæller Troels Lange, der er postdoc på Biologisk Institut.

Der blev oprindeligt udplantet 14.400 skud i et område på 51x78 meter, hvilket svarer til ca. en halv fodboldbane, og blot to år senere kunne man optælle over en million ålegræsskud, som også havde bredt sig ud af området.

Fakta

Projekt Kysthjælper arbejder for at forbedre havnaturen og genskabe levestederne for fisk og bunddyr i de kystnære havområder. Arbejdet bliver udført i samarbejde med frivillige og består i udplantning af ålegræs og etablering af mindre stenrev og muslingerev i fire kystnære havområder. Se: kysthjaelper.dk

BANDTÅNG, *ZOSTERA MARINA* L.

Historisk planche fra C.A.M Lindman's
Bilder ur Nordens Flora (1901-1905)